

Po pošti prejemam:

za
selo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 „ — „
četrť : 6 „ 50 „
mesec : 2 „ 20 „

V upravnih prejemah:

za
selo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 „ — „
četrť : 5 „ — „
mesec : 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Maročno in inserate
sprejema upravnitvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 163.

V Ljubljani, v petek, 18. julija 1902.

Letnik XXX.

Socialni pomen za- družništva.

G. Pirc je te dni izdal knjižico, v kateri govori o gospodarskem položaju kmetškega ljudstva na Kranjskem. Knjiga je posvečena dež. predsedniku baronu Heinu ter se odlikuje po tem, da bagatelizira potrebo socialnih reform ter vse pričakuje samo od tehnične povzdige kmetijstva. Seveda kako se bo kmet tehnično povzdignil brez združništva, to je vprašanje, kateremu se akademični prijatelji kmetijstva s svojo platonidno ljubeznijo do poljedelstva kaj radi izogibajo.

Zato pa opozarjamo danes zopet na knjigo g. Premrova: »Navod za poslovanje raiffeisenskih posojilnic«. Osobito sklepanje stavka je jako poučen. Tu ga priobčujemo v celoti:

V zadnjem trenutku so nastopili možje, ki so s strahom opažovali, kako drvi kmečki stan v pogin, v propad, možje, ki so iskali leka tej grozni družabni bolezni in so ga našli v asocijaciji, v združni organizaciji, sloneči na čelu gmotne in npravne vzajemnosti. Na temelju neizpodbitne resnice, da je le v edinosti moč, združili so v celoto posameznike, ki so bili doslej zatirani vsled nasilstva privilegovanih stanov, da so s to celoto začeli nevstrašni boj proti siloviti premoči vse razdirajočega kapitalizma in z njim spojenega brezpogojnega tekmovanja. Računali pa so tako: Svobodno tekmovanje razkrojilo je celoto v interesovane posameznike; nadarjenejši in silovitejši posamezniki dvignili so se nad celoto in našli zavetje v kapitalizmu: Torej boj brezpogojnemu svobodnemu tekmovanju, boj kapitalizmu! Epluribus unum! Zatirani posamezniki ne zmorejo sami ničesar v tem boju, a združeni morajo zmagati. Riba pri glavi smrdi. Sedanja socialna beda je plod brezsrčnega denarnega gospodarstva. Omejiti treba torej denarno gospodarstvo, kar se more vršiti le z enakim orožjem, z denarjem. Zbirati torej treba denarne sile manj premočnih, zatiranih zasebnikov in s temi

zbranimi denarnimi silami skušati kolikor mogoče omejiti nadvlado kapitalistov ter olajšati socialno bedo. Skratka, porodila se je ideja ljudskih bank, porodile so se hranilnice in posojilnice. To je prva vapešna stopinja v boju zatirancev napram privilegovanim slojem.

Nasilstvo, prekucije ne izdajo nič, temu zadostno pričati praktični vspeh — francoske revolucije. Revolucijo naj nadomesti — evolucija. Protigibanje, reakcija mora biti, ali ta reakcija je socialna, ona se vrši polagoma in mirno, nje delovanja ni toliko videti, pač pa je spoznati nje uspeh. V edinosti je moč! V združnosti je moč!

Neštevilne so danes panoge združništva, ali naša naloga ni, da bi se ozirali po ostalih panogah, temveč držati se hočemo posojilništva, katero smo videli nastati kot produkt reakcije proti kapitalizmu.

Optimistični naorci gospodarskega liberalizma so padli. Liberalizem je stavil naravni red pred socialni, a ta misel ga je varala in pokopala. Stavil je interes posameznika pred interes skupnosti, ali tudi to ga je varalo, kajti skupnost je zahtevala iz pisanosti svojega oslobojenja, svoje atomizacije, uveljavljanje splošne koristi. Stavil je gmotno stanje pred moralno, stavil je materializem pred etiko, ali etika je zmagala, dočim je propal materializem. Danes se ne zahteva več od narodnega gospodarstva edino le rešitev gospodarskih problemov v dosego gmotne blaginje, temveč rešitev teh problemov, a spojenih z etično stranjo kulturnega napredovanja!

Posojilništvo, kakor hitro se je prikazalo, bilo je že na razpotju. Dve poti je imelo izbrati: ali je hotelo služiti le pohlepu za materialnim dobičkom, ali pa je hotelo služiti občnemu blagru na podlagi krščanske ljubezni. Zmagalo je poslednje dejstvo, zmagal je Viljem Raiffeisen nad Schultze-Delitschem.

V teh dveh osebah se konkretira cel razvoj današnjega posojilništva, konkretira se cel boj onih pravcev nardnega gospo-

darstva, katerih smo ravnokar omenjali, namreč: ali dosego golega zboljšanja gospodarskih razmer, ali pa isto spojeno z duševnim napredkom družabnih elementov. Oba sta imela pred očmi boj proti kapitalizmu, a Schultze-Delitsch je videl le mali obrtni stan, dočim je proučeval Raiffeisen le propadajoči kmečki stan.

Dr. Moritz Ertl piše doslovno: »Schultze-Delitsch je izumil v pridobitveni in gospodarski zadrugi za pridobitveno življenje posebno za obrtni stan, napravo, katere velikanske vrednosti ni absolutno mogoče tajiti. Ali s stališča gospodarske politike je treba konstatovati dejstvo, da je proizvodila ta vrsta asocijacije, navzlic zagovornikovim prvotnim ciljem take izrastke, ki se dajo tolmačiti ne toliko v obliki te zadruge, marveč edino le v napačni uporabi te oblike, vsled nerazumnega pojmovanja liberalne gospodarske epohe.«

Dalje pa piše isti pisatelj: »Raiffeisen pa je položil v obliko pridobitne in gospodarske zadruge vse funkcije gospodarske družnosti. Radi tega si je pridobila ta oblika juridične osebnosti, katera se je razvijala kot poklicana zadruga kmetijstva, vse etične kvalitete občne gospodarske družbe. Etične in občne gospodarske težnje, ki jih je imel pred očmi sam ustanovitelj raiffeisenske zadruge, so proizvodile mnogo več nego nekatere formalne naprave, ki so le pomagale zjamčiti te težnje, da se je ta vrsta zadruge tako uveljavila.«

Schultze-Delitsch in Raiffeisen, oba sta ustanovila svojo organizacijo, oba sta jo uveljavila in dvignila nje ugled, oba sta že davno legla v grob, ali njih organizacije žive dalje v proslavo njihovih nepozabnih imen. Raiffeisenov duh pa je bil močnejši, njegova moralna zasloba je bila izdatnejša, zato so postali mogočni njegovi nauki, sloneči na krščanski ljubezni, na etičnem momentu gospodarske bitnosti, in so se razširili po vesoljnem kulturnem svetu. Njegovo združno organizacijo adoptirali so vsi narodi, povsod, kjer je živel bolni kmet, kjer so živeli resnični prijatelji ljudstva. Neumorno je delal očka Raiffeisen

do poslednjega svojega trenutka za občni blagor, a kako zadostilo bi bil danes doživel, ko bi zdaj videl, da je slednjič i Schultze-Delitscheva organizacija sprejela po smrti svojega voditelja raiffeisenske vodilne in moralne ideje!

Opetovano smo povdarjali tekem besedila predležeče knjige načela, katera morajo voditi raiffeisensko posojilnico. Vspeh teh načel, vspeh delovanja posamezne posojilnice pa pride v dobro le oni gospodarski celoti, oni srenji, kjer posluje. S tem je pa dosežen le majhen del gospodarske asanacije. Posamezna posojilnica ima svoj omejeni delokrog, ki ji sicer ponuja življenjski pogoj, ne pa pogoj namenjenega ji učinka. Se le naslonjena ob zvezo, ki spaja v svoji sredi enake interese in po enakih ciljih težeča zadruge, zamore krepostno nastopiti pot svojega delovanja. Kakor osredotočijo posamezne zadruge posamezne gospodarske faktorje, tako mora ekzistirati naprava, ki centralizira posamezne zadruge v trdno organizacijo celoto pripravno in zmožno, da nastopa proti sebičnosti in kratkovidnosti raznih politično in gospodarsko vladajočih faktorjev.

Nastale so zveze, katerih naloga je v prvi vrsti stroga kontrola za izvrševanje raiffeisenskih načel, pravnega poslovanja, vodstva, in denarna vzravnava posameznih zadrug; v drugi vrsti pa osredotočenje eelega združnega gibanja v osebo zvezinega načelnika. Z ustanovitvijo centralnih blagajnic in strokovnih zvez in s centralizacijo teh zvez v višji organ, je za sedaj deloma dosežen ideal one gospodarske naprave, katera je poklicana vmešavati se z odločujočo silo v svetovno narodno-gospodarsko politiko, v asanacijo propadajočega kmečkega stanu.

Zvezina naloga je jako obširna, tako, da nam ni mogoče spuščati se na tem mestu v podrobno nje razlago. Bodi dovolj ta kratka opomba, da morajo zveze s poukom razširjati organizacijsko delo, z revizijo nadzorovati pravilno delovanje te organizacije, vravnati in opravljati poljedelski kredit, a vedno na podlagi načela: Kapital

LISTEK.

V Toplice.

(Dalje.)

Ob 2. popoldne se je pričela božja služba za Slovake. Ogromna cerkev je bila do zadnjega kota napolnjena. Vse je mrgolelo pod menoj, ko sem s kora zrl po cerkvi. Verniki so bili največ kmetiško ljudstvo iz mesta in okolice v narodni raznopisani obleki. Prav vsopodbudno se vedejo, glasno odgovarjajo pri molitvah in skupno pojejo. To skupno petje veličastne cerkvene melodije je name globok vtis napravilo. Govornik je v krasni pridigi slavil papeža kot najvišjega duhovnika, učitelja in pastirja. Nobene besedice nisem izpustil, tako pozorno sem vlekel na ušesa. Sveto opravilo je trajalo poldruge uro. Nikjer nobenega nereda, smeha ali suvanja, kakor se žal vidi tuintam pri nas doma, — res v tem ljudstvu je globoko vkoreninjena sv. vera.

Prav razveselil sem se, ko sem videl dekleta z modrimi trakovi in svetinjami: Marijina družba je tudi tukaj vpeljana, pa ne samo za dekleta, tudi za moške. Gosposka moška družba šteje 80 članov. Pred kratkim

so skupno romali na božjo pot v Sašince. Ko so se v procesiji vračali domov, jim je vse mesto z godbo slo nasproti. Pa naj kdo reče, da katoliška vera gineva in propada. Čim dalje, bolj spoznava svet, da samo ona hrani zaklad resnice in samo v njej je rešitev. Vsa moderna kultura in omika ne more zadovoljiti človeškega srca, ki hrepeni po višjih uzorih in le v veri najde mir in uteho.

Ob 4. in 6. uri je bila božja služba za Nemce in Madjare; najprej rožni venec, pridiga in litanije. Z večine je bila navzoča gospoda, vmes malone polovica moških. Zopet sem čul vseskozi glasno odgovarjati, pele so gospodične spodaj v cerkvi, na kuru je spremljal sam organist, ker je ženskemu spolu kor nedostopen. Rektor mi je rekel, da pri slovesni peti maši poje okoli 40 gospodičen in deklet celo koralno mašo. Kako dobro morajo biti izvežbane, da ne nastane zmešnjava, ko je pevski zbor spodaj v cerkvi, orgljavec pa na kuru.

Bil sem pri vseh treh božjih službah, kar me je tako na duhu poživilo, kakor pieščanske kopeli na telesu. Vsakikrat je na koncu celebrant pri obhajilni mizi podajal k poljubu svetinjo sv. Alojzija, ker je bila ravno osmina njegovega godu. Vse se je

gnetlo k oltarju, nihče se ni odtegnil, tudi izmed moških ne, tako kmetiških kakor gosposkih.

V Trnovi je res versko življenje doma. Žal, da tudi v tem mestu židovstvo napreduje in je že zasedlo več hiš nekdanjih ponosnih meščanskih patricijev.

Še nekaj me je pri jezuitih v Trnovi vzradostilo. Obiskal sem p. Daubnerja, ki v zlic slabotnemu telescu neugnano dela in piše. Že več let izdava nabožni list »Posol b. Srca Ježišoveho«, ki ga ljudstvo rado čita. Tablico, s katero se družine posvečujejo presv. Srcu, imajo skoraj v slednji hiši na vratih. P. Daubner je pripovedoval, da se društvo sv. Vojteha prav živahno giblje in slovaško ljudstvo oskrbuje z nabožnim berilom, tako, da se že vzbuja bojazen Madjarov, ki bi radi tudi to društvo pohlastnili.

Odkazali so mi gostoljubni patri celico, tik katere je svoja zadnja leta preživel in tudi umrl naš vrlj rojak p. Staré. Videl sem prvič in zadnjič tega znamenitega redovnika kot bogoslovec na neki novi maši v Smedniku, če se ne motim, Aljaževi. Pridigal je o vzvišenem poklicu duhovstva. Imel je navado, vpletati v svoje govore mične dogodbe in šaljive prilike, da je poslušavce še

bolj raznetil in pozornost poostril. Mnogo let je v poprejšnji dobi deloval ravno v tem samostanu in bil zlasti Slovakom priljubljen pridigar. Sodeloval je kot govornik in spovednik pri več kot 300 sv. misijonih in zapustil v rokopisu veliko število pridig, ki jih nameravajo dati v tisek. V družbi je bil cel veseljak in neusahljiv vir humorja. Pod talarjem ni nosil nobenih oblačil, tako je bil krepkega utrjenega zdravja. Par žepnih robcev je bilo vse, kar je potreboval. Zadnje mesece življenja je venomer ponavljal resne besede:

„Es naht das furchtbare Gericht,
doch Tag und Stunde weiss man nicht.“

Rekel je, da ne mara na postelji umreti. Uganil je. Na smrti dan je še maševal in opomnil p. rektorju: »Danes sem pri sveti maši sprejel sv. R. Teló per modum viaticí (kot poslednjo popotnico).« Čez dan je s hodnika gledal na samostanski vrt, zvečer so ga našli mrtvega v celici — na tleh za vratmi. Kap na srce ga je porazila. Med dragimi Slovaki, katerim je z apostolsko gorečnostjo oznanjeval sv. resnice, sniva blagi mož večni sen, duša njegova pa že uživa večno slavo.

(Konec sledi.)

bodi spojen s krščan. idejo ljubezni do bližnjega!

Tudi na slovenskem razvija se posojilništvo od dne do dne bujnejše, a strokovna organizacija mu zvesto sledi ob strani. To kar smo teoretično izvajali v poslednjem razdelku, vršilo se je in vrši se še danes pred našimi očmi v naši ožji domovini.

»Pri nas na Slovenskem je večina naroda kmečkega stanu in zato je umljivo, da se mora njega organizaciji posvetiti največ moči«, piše v »Socializmu« dr. J. E. Krek. To dejstvo se v resnici od poklicanih činiteljev tudi ne prezira, a žalostjo moramo opazovati, kako nas tudi v važnem delovanju socialne rešitve slovenskega kmečkega stanu ločijo pogubonosni separatistični nazori, malenkostni kampanilizem! V novejšem času se pa izdatno bistrijo pojmi in nadejamo se, da pride vendar še čas, ko nas združi strokovna organizacija v skupno stremljenje gromotne in npravne dobrobitnosti našega milega slovenskega naroda. To Bog daj!

Deželni zbori.

Tirolski dež. zbor je včeraj rešil več manjših stvari ter končal svoje zasedanje. — Predarlski dež. zbor je koncem svojega zasedanja sprejel premembo deželnega in volivnega reda. — V koroškem deželnem zboru je dež. odbor predlagal, naj kmet. kemično preskuševališče sprejme v dež. upravo. Dalje je dež. zbor sklenil, da se razširi porišnica za 60.000 kron, poleg bolnišnice pa se zgradi opazovalnica za umobolne za 100.000 kron. — Včeraj je imel štajerski dež. zbor 23. sejo ter dovolil 273.000 kron za razne vodovode. Deželni zbor je vzel na znanje poročilo o učiteljskem pokojninskem zakladu. L. 1890 so znesli troški 648.088 kron za leto 1902 se potrebščina proračunava na 455.000 kron. — Nižjeavstrijski dež. zbor je včeraj prevzel poročilo za čisti dohodek železnice Kirschberg-Marijino Celje v znesku 344.000 kron.

Grunevaldske slavnosti.

Mej Poljaki se je letos pričelo živahno gibanje. Povod temu je v prvi vrsti pruska ošabnost, ki z vso silo skuša ponemčiti poljski rod, ki od pamtiveka biva na svoji rodni zemlji. Pa tudi Sienkiewicz roman »Križari« je mej Poljaki iznova vzbudil spomine na slavno poljsko preteklost in slavno zmago pri Grunevaldu. Dasi so Poljaki previdni, vendar ne morejo zadušiti navdušenja v ljudski duši ob spominu na poraz pruskih čet. Tako je bila v sredo v Gneznju v stolni cerkvi tem povodom slovesna zahvalna služba božja, katero je opravil poljski kanonik. Berolinski listi že pozivljajo vladu, naj pokliče poljsko duhovščino na odgovor, češ, da ruje proti pruski državni oblasti. Isti dan so tudi na Dunaju živeči Poljaki priredili Grunevaldsko slavnost. Po govoru Bazilewskega je urednik Smolski predlagal resolucijo, ki graja prusko vladu zaradi preganjanja Poljakov. Ta resolucija je bila soglasno sprejeta. Navzoči socialisti pa so predlagali še drugo resolucijo, ki izraža nezaupanje gališkemu dež. zboru in poljskim poslancem v pruski zbornici. Ta resolucija pa je dala povod, da je bil shod razpuščen.

Rusija in Bolgarija.

V septembru se vrši velika slavnost na Šipka-prelazu, kjer so Rusi pod generalom Skobelovim v zadnji vojski zapodili Turke v beg. Ob enem bode otvorjen na prelazu ruski samostan. Te slavnosti se udeležé ruski veliki knez Nikolaj, ruski vojni minister in nad 70 ruskih generalov, 46 častnikov in 100 vojakov. Bolgarska vlada je v pokritje troškov dovolila 750.000 frankov.

Anglija in naselbine.

Angleži imajo dolge noge in dolge prste. Kjer kaže dobiček, so prvi zraven ter pograbijo, kar jim pride pod prste. V Sredozemskem morju drži angleški lev v svojih tacah mogočno trdnjavo Gibraltar, otoka Malto in Ciper. Egipet in Južno Afriko so si Angleži osvojili s silo in krivico. Sedaj jih bode v oči obširna pokrajina Maroko na severozapadu Afrike. Maroko je za svetovno trgovino in politiško morda še važnejša postojanka, nego Turčija. Dežela sicer ni tako

bogata, ali je s trdnjavo gibraltarsko ključ do Sredozemskega morja. Tudi vladar v Feau je bolnik, kakor sultan v Carigradu. Ta bolnika pa imata pazne čuvaje, ki ne puste, da bi Angleži pograbil te dežele, kakor so burske. Posebno Nemčija pazi, da pri delitvi ne ostane praznih rok. Kedar pa pride delitev, tedaj bode krvav ples. Angleži to čutijo ter se pripravljajo. Že desetletje skušajo angleški ministri vse prostrane naselbine ožje pritegniti h kraljestvu. V prvi vrsti priporočajo trgovinsko zvezo vseh naselbin z materjo-zemljo. V tej zvezi bi bila prosta trgovina, vsaka naselbina pa bi mogla za tuje blago določati poljubno carino. Ta načrt je sicer lep, a neizvršljiv, ker razmere raznih naselbin so jako različne. Pregovor pravi: Ko je vreča prepolna, se sama razveže.

Gibanje Albancev.

Albanski osrednji odbor je povabil kneza Aladro Kastriota, naj se naseli v Italiji. Knez je odgovoril, da mora radi svojih privatnih interesov del leta prebivati na Francoskem, kjer ima obširna posestva, vendar je obljubil odboru, da bode tekom prihodnje jeseni obiskal albanske kolonije v Italiji. Osrednji odbor namerava v teh kolonijah ustanoviti strelska in telovadna društva, da tako vzgoji mlade ljudi, ki bodo zmožni udeležiti se morebitne ekspedicije v Albanijo. Prihodnja jesen se bo ustanovilo v Albaniji dva nova laška poštna urada in ustanovil bo odbor ondi tudi zopet dve laški knjižnici. Laška trgovina v Albaniji jako napreduje. Glavne tvrdke v Albaniji so začele svoje potrebščine naročevati v Benetkah in ne več, kakor doslej, v Trstu in na Reki.

Po burski vojski.

Angleški narod je na razne načine slavil zmago nad Buri Vnanji svet pa je prepričan, da bi se bili Buri lahko še dalj časa ustavljali angleški armadi in da je bil konečni izid vojske sploh negotov. Zakaj so se burski poveljniki kar čez noč udali, to je sedaj še tajnost. Sicer pa bodo Angleži drago plačali svojo grabežljivost. Ne glede na ogromne vojne stroške morajo sedaj v južni Afriki za stražo uzdrževati 50.000 mož. Vrhovni poveljnik general Lytton je razdelil vso pokrajino v 12 okrajev. Po vsej deželi bodo dosluženi vojaki razdeljeni kot nekaki vohuni, da pazijo na gibanje prebivalstva. Angležem pa preti nova nevarnost od črncev. Od Zulu dežele gori do Zambesije se je med črnimi rodovi pričelo živahno gibanje proti Angležem. Vsi ti črni rodovi so si med vojsko preskrbeli puške in patrone, da ob ugodni priliki napadejo naseljene Evropejce. Ako se to zgodi, bodo Angleži imeli mnogo truda in dela, da jih ukrote.

Nezakoniti čin železniške uprave.

Iz Zagreba, 8. jul.

V najnovejšem času razburja hrvatske domoljube nezakoniti čin, ki ga je izvela tukajšnja uprava državnih železnic. Opuščeno je namreč iz te uprave kar iznenada 26 uslužbencev pri tej železnici, češ, da jih zdaj ne potrebuje, ker v poletnem času je na železnici manje posla; v odpustnem spričevalu je pa zapisano, da so odpuščeni radi neznanja službe. Razume se, da so se ti nesrečni ljudje, ki so kar čez noč izgubili službo, pritožili po javnih glasilih glede tega nečloveškega ravnanja. Naši domoljubni časopisi seveda niso molčali o tej zadevi, nego so jo preiskovali dalje, da izvedo pravi razlog, zakaj se tako postopa z našimi ljudmi.

A pri tem se je dognalo, da ravnateljstvo teh železnic ni povedalo resnice v svojem poročilu o tem dogodku. Dozdaj so se po navadi v poletnem času odpuščali iz službe le taki uslužbenci, ki so bili le za čas potrebe nameščeni, vsi zdaj odpuščeni, pa so služili pri železnici že več let ter so službo dobro opravljali. Zdaj je pa naenkrat ne razumijo. Kako to pride? Vse te uslužbence so poklicali iznenada na izpit in vsi bi morali odgovarjati v mažarskem jeziku, katerega pa ne znajo, ker se je dozdaj izpraševalo tako uslužbence v hrvaškem jeziku. Kar stoji tedaj napisano v odpustnih spričevalih, tedaj ni resnično, da ne razumijo službe, saj so jo vendar toliko časa vršili, nego da ne znajo mažarskega; uprava pa zdaj zahteva, da zna na železnici tudi zadnji sluga mažarski, drugače ni za službo. Uprava se izgovarja, da to ni res, nego da so odpustili s Hrvati tudi nekaj Mažarov; ali vsi

ti odpuščeni Mažari so dobili kmalu zopet službo, od Hrvatov pa nobeden, nego so njihova mesta dobili čisto mladi Mažari, ki so jih privlekli v Zagreb z Reke in Ogrskega. Stvar je tedaj čisto jasna, da Mažari ne trpe zdaj nobenega Hrvata več pri železnici, če ne zna mažarski, in da je zdaj na Hrvatskem pri železnici Hrvat nemogoče dobiti službo niti kot najnižji sluga.

In vendar imamo jasen zakon, po katerem je na celem Hrvatskem uradni jezik le hrvaški, tudi pri železnici, in da morajo biti pred vsem nameščeni le domači sinovi, le v pomanjkanju le-teh še le drugi. Tukaj se tedaj zakon očitno krši in ni čudno, da je občinstvo tako ogorčeno. Odpuščeni uslužbenci so iskali pomoči tudi pri banu, ali pri njem niso našli tolažbe, kajti malo časa pred njimi je bil pri banu sam upravitelj železnice, ki je bana pridobil za se, češ, da tako mora biti, ker tako zahteva služba. A zakon? Na to se Mažari ne ozirajo, saj do zdaj merodajni hrvaški faktorji niso še nobenkrat odločno zahtevali, da se vrši, nego prepuščajo Mažarom vse njihovej volji, narod naj pa trpi radi take nerazumljive malomarnosti.

Da se pridobi občinstvo za odpor proti takemu nedostojnemu početju, je sklenila dijaška skupščina 3. julija, da se skliče dne 13. julija velika skupščina meščanstva, v katerej naj bi se razpravljalo o načinu, kako bi se dalo v bran postaviti po zakoniti poti takemu nezaslišanemu preziranju državne pogodbe v Hrvatski od mažarskih jezdniških oblasti, in kaj bi se moralo vse storiti, da se Hrvatu v lastnej njegovej domovini ne bi nič več na tak način jemal kruh izpred ust ter poklanjal tujcem. Ta pokret je gotovo hvalevreden, toda dokler bodo mažaroni tako ravnali, kakor so do zdaj, ni nobene nade za boljšo bodočnost. Če se v glasilo te stranke, v »Danu«, piše, da je za službo neobhodno potreben mažarski jezik, in da bi se to moralo priznati tudi od hrvatske strani, in če na take mažaronske ekspertacije molče uradni časopisi ali se celo vjemajo s takim mnenjem, ki je popolnoma nasprotno veljavnim zakonom, potem ni nade, da bi se moglo v tem vprašanju kaj spremeniti.

Saj tudi vsega tega ne bi bilo, da se je znal hrvatski sabor odločno upreti precej s početka takim nedostojnim poskusom od mažarske strani. Toda hrvatski sabor je popuščal s hrvatsko vlado leto za letom ter ni nikdar uvaževal pritožb opozicije, a zdaj se je Mažar tako vzoholil, da goni Hrvata iz lastne svoje domovine in namešča na njegovo mesto le svoje ljudi. Zdaj je prišlo že do skrajnosti, do borbe za kruh, pa radevedni smo, kako se bodo nasproti temu vprašanju obnesli merodajni hrvatski krogi. Narod zahteva svoje pravice, a te se mu morajo dati prej ali slej.

Sklep šolskega leta.

Štirirazredna deška ljudska šola v Kranju je končala šolsko leto 15. t. m. s sv. mašo in zahvalno pesmijo v mestni župni cerkvi. Iz letnega poročila povzamamo, da je bilo koncem leta 164 učencev. Od teh je bilo sposobnih za višji razred 118, nesposobnih 45 in neizprašanih 1. Učnih moči je bilo 6. — Na obrtno nadaljevalni šoli je bilo 99 učencev, sposobnih 67. Poučevali so poleg kateheta 4 gg. učitelji.

Štirirazredna dekliška šola v Kranju je istega dne 15. t. m. končala šolsko leto s sv. mašo. Šola je obiskovalo 127 učenek, med tem so bile 104 sposobne za višji razred ali oddelek, nesposobnih 18 in neizprašanih 5. Po narodnosti je bilo 127 Slovencev, 2 Nemki in 1 Italijanka. Letno poročilo, ki je zelo marljivo sestavljeno, prinaša važnejše odredbe šolskih oblastev ter se spominja 2 veselih dogodkov v cesarski rodovini, namreč: poroke nadvojvodinje Elizabete Marije s knezom Otonom Windischgraetzm in zlate poroke nadvojvode Rajnerja in njegove visoke soproge.

V Ribnici je tamošnje petrazredno deško šolo obiskovalo 263 dečkov; za višji razred je sposobnih 192, nesposobnih 63. — Dvorazredno dekliško šolo je obiskovalo 247 deklic; za višji razred je sposobnih 157, nesposobnih 84. Na obeh šolah je poučevalo s kateheti 10 učiteljev.

Na celovški realki je bil sklep šolskega leta dne 12. julija. Poučevalo je na zavodu 20 učiteljev. Vstopilo je 327 učencev, med letom izstopilo 14. Iz Celoveca jih je bilo 91, iz ostale Koroške 133. Po materinem jeziku je bilo: 300 Nemcev, 10 Slovencev, 1 Čeh, 2 Laha. Število Slovencev je pač mnogo premajhno. Po veroizpovedanju je bilo 288 katoličanov in 30 luterancev. Odliko je dobilo 36, prvi red 197, skušnje ponavlja 30, drugi red ima 39, tretji red 8 učencev. Šolnine se je vplačalo 10.735 K. Sedem dijakov je imelo štipendije v znesku 1357 kron. Slovenščine se je učilo 31, petja 89, stenografije 59 učencev. Zrelostni

izpit je delalo 21 dijakov, 2 sta dobila odlično, 4 ga morajo ponavljati, 2 sta padla. Poučevalo se je v 9 razredih.

Cerkveni letopis.

S Prežganja pri Litiji se nam poroča: Sv. Petra in Pavla dan se je tu blagoslovila nova zastava dekliške Marijine družbe. Zastavo je prav lepó in po ceni naredila gospa Ana Hofbauer v Ljubljani.

Pri Devici M. v Polju so minulo nedeljo deklice igrale znano igro »Lurška passtariča« na občno zadovoljnost. Mnogim so solze zalivale oči, ker gotovo blaži čustva priprostega ljudstva, ki za trenotke vsaj pozabi muke trdega dela.

Književnost in umetnost.

Cerkvena umetnost.

V izložbi g. Fr. Schmidt je danes izložen dragocen veleum, katerega je izdelala umetna vezilja gdóna Fani Czerny (pred škofijo 19) v zlatem vezanju in s svilnato slikarico. Srednji del vela ima podobo presvete Trojice, slikano s sivanko. Barve so jako lepo zadete in harmonične, oblike so mojestrsko izražene. Okvir slike in strani pa kažejo v izbornem zlatem vezanju litijin in rožnat ornament. Čujemo, da je delo namenjeno za Hrvaško. Domačo umetnico priporočamo.

Izpred sodišča.

Zopet Japelj iz Tomišlja. Včeraj se je pred deželnim kot sklicnim sodiščem vršila vskliona obravnava Janeza Japelja iz Tomišlja. Janez Japelj, že 6krat predkaznovan, je bil namreč obsojen na 5 dni zopora, poostrelega s postom, ker je dne 29. maja v neki gostilni v Tomišlju proti več osebam izrekel sledeče skrajno žaljive besede: »Knific je največji goljuj, ker mi je ukradel 28 m gozda«. — Šlo se je namreč za del gozda, o katerem se je tudi tretja najvišja instanca izrekla, da je cerkven, ne pa Japelnov. To pravdo je vodil kot tačasni župni upravitelj gosp. beneficijar Knific. — Proti obsodbi naredil je Japelj vsklic. Pri včerajšnji obravnavi se je zagovarjal, da je rekel: »Knific je samo pozeruh in ne goljuj«, in da mu je pri tej priložnosti očitil »samo« to, da ga je »pripravil« ob 28 m gozda, za kar lahko navede več prič. Vsklicno sodišče je pa gledé na to, da sta že dve popolnoma verodostojni priči pod prisego z odločnostjo izpovedali, da je rabil besedo »goljuj«, zavrnilo njegov vsklic in sicer kot neutemeljen. Objednem ga je obsodilo, da mora trpeti stroške vsklicne obravnave.

Ženski jekli. Marijana in Amalija Gnjezda sta bili v Idriji obsojeni in sicer prva na 3 dni zopora, druga na 8 dni radi žaljenja na časti. Jurij Gnjezda je bil namreč nedavno občutno okraden. Dotično tatvino je preiskavala tudi sodinja in je kot priči zaslila obe današnji oboženki. To je obe tako razburilo, da sta šli po hišah in pravili, da ni nobeden drugi okradel Jurija Gnjezde kakor — ta mladi gospud visokošolec, ki se je nalašč zato napravil za agenta, na Dunaju si izposodil bicikel in pridrjal na njem — domov kraš! Objednem sta skrivnostno pripovedovali, da je Jurij Gnjezda lahko bogat, ko ima »fovš« denar, sami pa se trudite noč in dan, pa še ne moreta priti do — bogastva. Pri vsem tem sta se izrazili, da more biti »ferdaman«, ker ga ljudje tako preklinjajo. Proti obsodbi je napravila Amalija Gnjezda vsklic, ki ji pa ni nič pomagal. Izgovarjala se je, da se je tako v obče v Idriji govorilo in da sta oni dve le »ponavljali«, kar sta od drugih slišali.

Huda ženska. Alie Ivana iz Lazov in Valentin Jamnik sta se pri neki priliki sporekla in spopadla. Jamnik je dobil na čelu večjo rano, Ivana pa je zgubila — šop las. Vrhu tega ju je še sodišče zaprlo in sicer prvo na 48 ur. Dočim se je Jamnik udal v božjo voljo in je že presedel svojih 24 ur, se je Alie še popreje pritožila na vskliono sodišče, ki je pa njen vsklic kot neutemeljen zavrnilo.

Preh'tra vožnja. Mihael Novak, voznik, je bil obsojen na 30 K globe in 10 K odškodnine, ker je 2. junija povozil in nekoliko poškodoval Jos. Miheveca. Danes se je zagovarjal, da se je usula cela množica učencev iz šole na Grabnu, ko je ravno ondi vozil. Konji so se splašili in se spustili v tek, in ker se ni hotel Mihevec pravočasno umakniti, ga je voz zadel in podrl na tla. Čuti se nekrivega, ker mu je že naprej klical, da se naj umakne. Sodišče je pa njegov vsklic radi krivde zavrnilo, ker ni zavrnil voza, pač pa se mu je kazen znižala na 10 kron globe.

Gospodom organistom.

Oklilo!

Cecilijino društvo v Ljubljani bo izdalo o priliki svoje petindvajsetletnice »Spominsko knjižico«, ki bo poročala o dosedanjem delovanju društva. Da bode napovedani spis tem natančnejši, zatorej prosimo, da nam pošljete gg. organisti, k

so se šolali v orglarski šoli v Ljubljani, poročilo, kdaj so izstopili iz orglarske šole, kje in koliko časa so službovali na posameznih krajih.

Poročila naj se naslové na društvenega tajnika dr. Andreja Karlin-a, kano-nika v Ljubljani.

Cecilijino društvo v Ljubljani.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. julija.

Neresničnost poročil »Slov. Naroda«. Sinočnji »Slov. Narod« piše: »Iz Novega mesta smo dobili velezanimivo naznanilo, ki je — ako se izkaže kot resnično — očitno dokaz, da stoji škof popolnoma na strani deželnozborskih obstrukcionistov, da odobrava razgrajanje in psovanje dr. Susteršiča in da brani Susteršičevo kliko protitističnim duhovom, ki z obstrukcijo niso zadovoljni. Iz Novega mesta nam doposlano poročilo se glasi: Skof je novomeškega vikarja gospoda Watzelna zaradi njegove, ozir. gospoda prošta Elberta ob-sodbe obstrukcije v dežel-nem zboru premestil — kam se ni znano. Beležimo danes to vest brez daljnjega komentara, saj se bo o njej še govorilo, če se izkaže kot resnična. Rado-vedni smo, kaj poreče ministerski predsednik gospod dr. pl. Kürber, saj je škof Jeglič — ko je bil takoj po zaključku deželnega zbora pri njem — vse drugače govoril, kakor pa sedaj — dela.« V prijetnem položaju smo, da »Narodu« lahko povemo resnico, da mu je ne bo treba dolgo iskati. Vprašali smo na merodajnem mestu in iz-vedeli, da vikar Watzelnipreme-ščen in da se doslej še ni prav nič mislilo pri škofijstvu na njegovo premeščanje. — Kaj neki poreče gospod ministerski predsednik dr. pl. Kürber, ako izve, v kako nelepo dotiko ga spravlja »Slov. Narod« s svojimi neslanostmi.

Baron Hein v Kranju — urad-niška demonstracija. Včeraj se je od neke oficijelne strani — namreč od iste, ki je agitirala za izvolitev Pirčeve — po Kra-nju živahno agitiralo, da se mora baronu Heinu prirediti demonstrati-ven sprejem. Dotični so šli tudi nad župana, češ, da mora pozdraviti deželnega predsednika slovensko in nemško. Med me-ščanstvom so agitirali, da morajo razobesiti vse zastave, »kajti,« rekli so dotičniki, »to je potrebno zaradi vodovoda in zaradi političnih razmer.« Stari Kranj, nekdanji »najbolj narodno mesto na Kranj-skem«, je torej izobesil vse zastave, kar jih je imel, in je slovesno pozdravljaj gospoda deželnega predsednika Vikt. barona Heina.

Goriški knez nadškof Andrej Jor-dan je včeraj prisegel v roke ces. namest-nika grofa Goëssa.

K poroki črnogorskega princa Mirkota. Knjigovodja, gosp. Josip Korošec v Ljubljani je znan po svojih sorodnikih v Črnigori s kraljevim knezovim dvorom, ter je čestital k poroki princa Mirkota, na kar se je knez brzojavno sledeče zahvalil: Nje-govo kraljevsko visočanstvo knjaz Nikola iz-volilo je zapovedati mi, da Vam najtoplije zahvalim na srdačnih Vašim željama. — Vladimir Petrovič.

Člani slovenske drame v Kam-niku. Kamniška čitalnica priredi v nedeljo dne 20. t. m. v svojih prostorih gledališko predstavo »Oče in oči« ali »Ženski Otelo«, igrokaz v treh dejanjih. Kot gostje nastopijo v tej igri člani slovenske drame iz Ljub-ljane. — Vstopnice za sedeže se dobivajo pri trgovcu g. Ivanu Koželju. — Začetek ob 7¹/₂ 9. uri zvečer. — Vstop je vsakemu do-voljen.

Gorenjski potresni vlak, ki je pri-hajal v Ljubljano okoli pol 9. ure zjutraj in odhajal ob 8. uri zvečer, je bil jako pri-praven za Gorenjce, a je prenehal voziti. Dne 6. t. m. je drž. želez. svet sklenil, da se ta vlak zopet vpelje.

Promocija. Jutri bode na dunajskem vseučilišču gđ. Ana Ogrinz promovirana doktorjem modroslovja.

Velikansko neurje je bilo v sredo v Leskovcu in okolici. Grom, strela, toča, dež — kakor bi iz škafa lilo — pa siloviti vi-har razsajal je čez hrib in plan. Po gričih je nali, kjer so vinogradi, mnogo prsti nes-el v dolino; po gozdih in vrtovih pa leže drevesa s koreninami na tleh. Lahko se misli, kako občutno je zadela nevihta polje in nežne vinograde. Škoda — kakor se je moglo v naglici poizvedeti — znaša v le-skovski občini nad 50.000 kron.

S Pohorja se nam piše, da ondi ho-dijo agenti, ki razpečavajo srečke »Rdečega križa«, pa ne avstrijskega, ampak italijan-skega, čez 70 kron eno, in sicer na račun »Balog« v Monakovem pod imenom »Bank-Commandit-Gesellschaft«. Ljudstvo seda na limanice. »Uradni list« c. kr. okrajn. gla-varstva v Celji št. 24 iz leta 1901, potem v št. 10 in zopet v št. 19 letos priobčuje ukaze, s katerimi »se je županstvom naro-čilo, da naj prebivalstvo, kolikor se da, živo svarijo pred kupčijskimi zvezami s podjetji za srečke«.

Kopaljšče v Kamniku je letos pre-cej dobro obiskano. Od 15. maja do 15. ju-lija je bilo v kopaljšču 208 oseb.

Otroke v zibel! »Uradni list« celjski na naslov »vsem županskim uradom in žup-nijskim predstojništvom« naznanja: »C. kr. državno pravdnštvo v Gradcu je z dne 10. marca 1902, št. 46, obvestilo, da raz-vada, da odrasli jemljejo dojenca k sebi v posteljo, vsako leto marsikatero dete spravi ob življenje. Zaradi tega se mora dvorni de-kret z dne 6. septembra 1784, s katerim se ukazuje, da se imajo dojenca in majhni otroki v zibel ali na kakšen drugi primeren kraj, ne pa v posteljo k starišem polagati, splošno razglasiti in prebivalstvu na znanje dati, da se po njem ravna, kakor je to ukazalo c. kr. namestništvo v Gradcu z dne 10. aprila 1902, št. 10.590.

Za Konjice in Mozirje! »Uradn list« piše: Prošnje na c. kr. namestništvo v Gradcu za izvanredno dovolitev ženitve mla-deničem, ki še niso ali pa so še naboru za-vezani (§ 50. vojnega zakona), se nimajo vro-čevati c. kr. okrajnemu glavarstvu v Celji, ampak c. kr. polit. ekspozituro v Konjicah, ozir. v Mozirji.

Strela. Barbara Bergman, Angela Šale in Marija Hafner v Tinjah so žele na polju žito. Udarila je strela med nje in prva je obležala mrtva, drugi dve je pa težko ra-nila.

Velikansk vihar v velikovski okolici. Iz Velikovca se piše: Veliko škodo je napravil grozni vihar po celi naši okolici. Dasi je razsajal silni vihar samo slabe pol ure, vendar je škoda po njem povzročena jako velika, sosebno v ruški, šentpeterski in vovberški občini. Podrl je vihar več poslo-pij, tako Hitarjev skedenj v Vovbrah, hišo in skedenj pri Puškarju v Št. Jakobu v klo-štarski fari, koje poslopje je bilo še-le pred štirimi leti povodom požara na novo zidano, pri Jakenu v ruški fari pa skedenj. Posebno veliko škodo je napravil vihar po gozdih, sosebno v ruški občini, kjer je bilo podrtih kakih deset tisoč debel. Največjo škodo ima baron Helldorfova grajščina. Tudi mladih sadnih dreves je vihar mnogo podrl. Kako močen je bil ta vihar, se posname lahko iz tega, da je podrl več stolet-nih velikanskih lip, tako dve veliki lipi na Lisni, lipo pri podružnični cerkvi v Lipi, potem lipo pri Škofu in pri Posračniku na Rudi. V bližnji okolici je povzročil vi-har manj škode, vendar je nekaterim kme-tom podrl več gozdnih dreves; v mestnem lesu pa leži kakih sto lepih dreves po tleh. Po cenitvi iznaša škoda v ruški občini 160.000 do 200.000 kron, v občini Št. Peter pa 60.000 kron.

Slavnost slovenskih koroških ognjegascev. Prihodnjo nedeljo dne 20. julija se bode v Št. Jakobu v Rožu blagoslovila nova zastava tamošnje slovenske požarne brambe. To bode lep slovenski praznik. Slavnost se prične ob 3. uri pop. z blagoslavljanjem zastave v cerkvi. Potem sledi na vrtu »Narod. doma« veselica z g o d b o in petje m. Sodelovalo bode tamburaško društvo »Bisernica« iz Ce-lovca.

Maturantinja. Na državni gimnaziji v Gradcu je napravila maturo gđ. Mariana Urbas, hčerka umrlega profesorja Vilj.

Urbas. Ž njo je maturiralo še pet drugih gosposičin.

Duhovske zadeve s Koroškega. Nastavljeni so kot kaplani č. gg. semeniški duhovniki: B. Gusger v Milstatu, Ivan Hornböck v Vetrinju, Fr. Lasser v Šmihelu nad Pliberkom, Josip Maier v Volšbergu, Rup. Rotter v Kotmarivasi, Iv. Serajnik v Prevaljah. Čast. gosp. O. Bruner, provizor v Vajdah, je postal župnik v Svincu. — Opat olivetancev v Tancenbergu, v. č. o. Bon. Ecker je ime-novan za knez. škof. konzistorijalnega svetov-alca.

V tržaškem deželnem zboru je vladni zastopnik vit. Jettmar odgovarjal na interpelacijo posl. dr. Gregorina. Glede stanja, v katerem se nahaja rekurz, uložen na naučno ministerstvo v stvari slo-venskih ljudskih šol v Trstu izjavil je vladni zastopnik, da na trža-ško namestništvo ni došla še nikaka tozadevna rešitev. Vse-kakor čuden odgovor! Deželni glavar je na to zaključil zasedanje deželnega zbora in pozval poslance, da zakličejo trikratni »Zi-vio!« cesarju, na kar so poslanci molče vstali.

Načrt zakona o uredbi učit. plač na Goriškem. Plače so 600, 700, 800 z razmerjem po vrstah I.²/₁₀, II.³/₁₀, III.⁴/₁₀. — Stanarina: vodja ljudske šole 500 kron, za-časnim učiteljem 400 kron. Opravnina 100, 150, 200, 300 kron (eno- do štirirazredne šole.) — Vsa pokojnina v 40 letih. — Ako je kdo služil le pet let, pa je postal nespo-soben, ako temu ni sam kriv, dobi pokojnino za deset let. Drugače dobi odpravnino za pet let službe enkratno, pozneje po dvakratno letno plačo. Toda manj nego 800 kron za učitelja in 600 kron za učiteljico ne sme znašati. — Vdove dobe polovico pokojnine, ki bi tikala soprogu, toda ne pod 600 kron in nad 80 odstotkov zadnje moževe plače. Otroci dobe do 20. leta po 166 kron. Ako so otroci v šolah tudi po 20. letu, jim lahko ostane prispevek do 24. leta.

Strela v Šiški. Včeraj smo poročali, da je v Šiški strela ubila na polju neko žensko. Dotični ženski je ime Katarina Je-zeršek, kurjačeva žena.

Imenovan je profesorjem za risanje na idrijski mestni realki g. F. Levičnik. — Absolvirani trgovski akademik g. Marko Tratnik je imenovan poštnim praktikan-tom v Celju.

Iz Zagreba. Štirinajst dijakov praške trgovske akademije z dvema profesorjema so tu slovesno sprejeli. Pozdravil jih je dr. Juraj Vrbanić. Ogledali so si prvo hrvaško hranilnico, stolno cerkev, Mirogoj, Maksimir, papirnico, akademijo, trgovsko šolo, stre-ljano in kar je še znamenitejšega v Zagrebu. — Proti spiritistični maniji, ki se širi po Hr-vaškem, je izdal gospod Horman tehtno raz-pravo o spiritizmu. Hitro se je razprodala in zdaj izšla v drugi izdaji. Neverjetno, kako so tu nekateri zaverjeni v spiritizem. — V umetniškem paviljonu je razstava pohištva. Mizarska zadruga je sklenila, da eno hišno opravo podari revni nevesti iz obrtne rod-bine. Prošnje se naslavlajo na zagrebškega župana.

Na tisoče rib poginilo je v Savi pri Ljubljani. Neka tovarna je spustila strupeno vodo v Savo.

Družba sv. Vincencija ima jutri dne 19. julija ob pol 7. uri v Marijanišču sv. mašo s skupnim obhajilom, v nedeljo popoldne ob 6. uri pa občni zbor.

Nevihta in strela. Poroča se nam: Pet let je že tega, kar je strela na Sveti Gori med službo božjo povzročila toliko strahu ter omamila in ranila mnogo ljudi in danes zaznamovati mi je novih nesreč, katere so se vrstile od 9.—11. t. m. jedna za drugo. Naj s tem popolnim oz. popravim Vaše zadnje poročilo. Pretečeno sredo (9. t. m.) popoldne je nastala huda ne-vihta, med katero je tudi strela bila, ki je žal končala tudi jedno človeško življenje. Najprvo je udarila na Vidrgi v kaččo, ka-tera je pogorela, na to v smreko na Sveti Gori in v tretje na Rovišah v lipo, pod ka-teroj je vedril Kaplarjev 25letni fant. Bil je na mestu mrtev. Nevihta je bila tako silna, da je raz oder, kateri je bil napravljen na cerkvenem zvoniku v svrhu prenovljenja, pometala nebroj desk. Pogreb od strele ubi-

tega je bil v petek zjutraj. Ravno ko so prinesli mrtliča na Sv. Goro ter ga nesli mimo cerkvenega zvonika na pokopališče, nastala je hkratu tako silna nevihta, da je vrgla huda sapa zvonikovo ogrodje z vsa silo ravno na mrtvaški spreved. To se je zgodilo tako hitro, da se ljudje niti umak-niti niso mogli. Mnogo ljudi je pokopalo težko lesovje. K sredi ni bil nobeden smrtno zadet, več ali manj poškodovanih pa mnogo. Dve deklici sta bili posebno hudo ranjeni in sta morali ostati na Sv. Gori. Jedna je bila poškodovana na glavi, pretreslo jej je možgane, ranjena je na obeh nogah, nalo-milo jej je tudi kost na jedni roki. Druga je bila poškodovana na nogah. Ostali so se mogli toliko opomoči, da so šli lahko sami domu. Kmalu po tem grozovitem dogodku je sledila druga nesreča. Usula se je kot orehi debela toča, katera je po dolini med Vačami, Šent Lambertom in Savo uničila vse poljske pridelke. Polje je bilo s točo nasuto, da je bilo videti, kot bi zapadel sneg. Škoda je velika, ker je toča vzela po-polnoma ves letošnji pridelek.

Novi kolodvor v Pontebi Novi kolodvor na tej mejni postaji je dogotovljen ter se otvori dne 20. septembra t. l. na slo-vesen način. Občina povabi k otvoritvi dež. predsednika koroškega, okr. glavarja iz Be-ljaka in železniška ministra, avstrijskega in laškega.

Zupan v Karlobagu — odstavljen. Junaški čin je zopet izvršila hrvatska vlada. Pri slavnosti gasilcev v Karlobagu je ta-mošnji župan rekel, da se naj navzodi rav-najo po načelih Starčevićevih. S čudno na-glico, kakoršna ni pač v navadi sicer v hr-vaški državi, je bil župan odstavljen!

Dvojna mera. Na Hrvaškem odpu-ščajo iz službe hrvaške železničarje, mažar-ski železničarji v Zagrebu so si pa dovolili po noči prav mažarsko zabavo. Hrvaškega policaja so vzeli med se in so ga suvali in porivali od enega do drugega, kakor žogo. Mažarom se ni zgodilo nič!

Utonil je v vodi Reka pri Divači vo-jak 97. pešpolka. Ponesrečenca so že mrt-vega izvlekli iz vode. Mrtvec leži v kapeli v Divači. Imenuje se Soldat in je rodom iz Kobarida.

Nova javna bolnica se zgradi v Gradcu. Dotična zadeva je že v štajerskem deželnem zboru. Postelj bo v novi bolnici 1500.

Ljubljanske novice.

Deputacija obč. sveta se v zadevi tržnice danes mudi na Dunaju.

Obrotno gibanje v Ljubljani. V mesecu juniju so naznanili na novo obrti oziroma dobili koncesije: Guido Stadler, Stari trg št. 15, kleparstvo; Agata Catarani, Ribji trg št. 3, prodaja ruma in špirita v steklenicah; Filip Razinger, Rimska cesta 19, sedlarstvo; Alojzija Haring, Dvorni trg št. 1, trgovina z oblekami za otroke; Nikolaj Janitsch, foto-graf; Jakob Jančar, Japlove ulice št. 5, pro-daja živil; Berta Klemenčič, Mestni trg 3, šivilja za dame; Martin Gorjanc, Krojaške ulice 4, čevljarstvo; Rihard Adamič, sv. Pe-tra cesta 34, trgovska agentura; Mat. Dol-ničar, Rimska cesta 14, mizarstvo; Marija Rojc, Dunajska cesta 29, prevažanje tovo-rov; Anton Bajer, Karlovska cesta 2, trgo-vina s cveticami; Marija Zaverl, prodaja z živili. — Odpovedali oziroma opustili so: Viktorija Elsner, Lingerjeve ulice 1, trgo-vino z manufakturnim blagom; Jern. Janša, Breg št. 4, pekovski obrt; Terezija Medic, Linhartove ulice 4, trgovino s specerijskim blagom; Marija Sagorz, Florijanske ulice 24, trgovino z deželnimi pridelki; Jovana Kra-maršič, Poljanska cesta št. 23, krojaštvo za dame; Marijana Kofol, Krakovski nasip 6, trgovino z gorivom; Marija Ankerst, Wol-fove ulice 12, šivilja; Ivana Novšak, Jurči-čev trg, branjarstvo.

Št. Jakobsko-Trnovska možka podruž-nica sv. Cirila in Metoda bo imela v pon-deljek dne 28. julija t. l. ob 7. uri zvečer v sobani Ciril in Metodove družbe v »Na-rodnom domu« svoj občni zbor. Zajedno bo tudi volitev podružničnega odbora. K vde-ležbi uljudno vabi odbor.

Gojenci Mahrove šole so imeli včeraj zvečer na vrtu »pri zvezdi« odhodnico.

Abiturijentsko veselico prirede abituri-jentje ljubljanske tukajšnje gimnazije in re-alko v soboto 19. julija 1902 v zgornji dvorani »Narodnega Doma« na ko-rist družbi sv. Cirila in Metoda. Sodeluje pomnožena ljubljanska društvena godba (lok) in iz prijaznosti g. Ivan Završan (ba-riton) in gospice različnih ljubljanskih učnih zavodov. Dirigent: g. A. Foerster. — Ka-pelnik: g. H. Bunišek. — Začetek ob 8. uri

zvečer. — Vspored obsega 13 točk. — Prosta zabava. — Cene prostorov: Sedeži I. do III. vrste à 4 K, IV. do VI. vrste à 3 K, ostale vrste à 1-50 K. Stojišča à 80 h, dijaške vstopnice à 50 h. — Z ozirom na dober namen se preplačila hvalozno vsprejmajo. — Vstopnice se dobivajo v trgovini g. P. Lozarja na mestnem trgu in na večer pri blagajni.

Kolesarsko društvo „Ilija“ je izvolilo naslednji odbor: Sulgaj Al. predsednik, Speil Arnat, podpredsednik, Maček I., blagajnik, Kranjc Zdravko, Gotthardt Iv., reditelj, Oblak Josip, tajnik, Urbas Miroslav, orodjar, Accetto Ferd., Speil Slavoj, reditelj.

Mestna rešilna postaja posredovala je v pretečenem mesecu 36 krat, in sicer prepeljala je iz mesta v bolniške zavode in nasprotno 15 bolnikov, od tujih občin prevzela je v svrhu transporta s kolodvora v bolniške zavode in nasprotno 18 bolnikov, 3 krat pa je posredovala pri ponesrečenih na licu mesta, ter je nato dotične ponesrečence — 2 povozenca in moža z ubodlino — prepeljala v bolniške zavode.

Nesreča. Delavec pri telefonu Franc Gabenc se je včeraj pri delih na mestnem magistratu ponesrečil. Lestva mu je stisnila roko.

Strela zopet mej policaji. Strela se je navadila policijske stražnice na Karlovski cesti. Včeraj popoldne je zopet strela udarila v telefon te stražnice in telefon razrušila.

Razne stvari.

Najnovjše od raznih strani. Protiređovniškimi šolam je francoski ministerski predsednik Combes izdal strog ukaz. Do 70 redovnih šol, ki imajo sicer svetne voditelje, se mora v osmih dneh zapreti, »Gaulois« pa objavlja odprto pismo, v katerem več opozicijskih poslancev odločno protestuje proti Combesovemu ukazu. — Francoski veleposlanik je od turške vlade zahteval četrti obrok za Lorranda in Dubinija. — Stejn, bivši predsednik Oranje države, se je z družino odpeljal na Angleško. — V češkem deželnem zboru je poslanec Schücker predlagal, da bi bili okr. šolski nadzorniki državni uradniki v 8. in 9. plačilnem razredu. Poslanec Kallina je govoril proti predlogu, češ. da bi bili nadzorniki le vladni birokrate. Predlog se je izročil šol. odseku. — Železn. minister Wittek ustrajno nadaljuje pogajanja glede podržavljenja severne, severozapadne železnice in drž. želez. družbe. Na vrsto pride tudi vprašanje glede južne železnice. — Odpeljan metropolit. Časopisi iz Zofije poročajo, da je metropolit Firmilian iz Ueshüba s silo odveden. — Mistifikacija. »Magyar Hirlap« poroča, da je vest o odloku honvednega ministra v zadevi ogrskega službenega jezika mistifikacija.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celovec, 18. julija. Po velikanskem viharju v Viharji vasi je najbolj oškodovan posestnik Tomašič. Tri velika njegova poslopja so v razvalinah. Največja poslopja so žrtev katastrofe. Vsa drevesa leže na tleh. Po poljih je vse pobila toča. Mnogi posestniki so na be-raški palici. Rešili so si samo golo življenje. Porušeni je osem poslopij. 100 vojakov je prišlo iz Celovca na lice nesreče.

Zader, 18. jul. V dalmatinskem deželnem zboru je predlagal Prodan, naj se poslovnik tako izpremeni, da bodo hrvaški poslanci obljubovali zvestobo hrvaškemu kralju, ne pa avstrijskemu cesarju. Hrvati so razžaljeni, če se jim ne da pravica, da obljubujejo zvestobo svojemu kralju. Biankini je ostro napadal avstrijsko vlado. Hrvatom je žal, da so Avstrijo branili proti Turkom, ker je avstrijska vlada slabša od turške. Namestnik je izjavil, da je mogoča k večjemu ta izprememba, da bi obljubovali Hrvatje udanost avstrijskemu in dalmatinskemu cesarju.

Dunaj, 18. julija. V političnih krogih so prepričani, da je med avstrijskim in ruskim dvorom nastala huda napetost. Avstrijski poslanik je izginil z ruskega dvora, kakor bi bil pobegnul. Jako so zamerili italijanskemu kralju, da je šel najprej v Peterburg in da je na avstrijskih tleh potoval samo incognito.

Dunaj, 18. julija. Nekateri madjar-ski listi so poročali, da sta se avstrijski

in ogrski finančni minister pogodila, da se vpelje monopol užigalic. Od kompetentne strani se izjavlja, da to ni res.

Inomost, 18. julija. Avtonomijsko vprašanje ni rešeno, ker se stranke niso mogle zjediniti. Obravnava o tem vprašanju se bodo nadaljevale.

Petersburg, 18. julija. Italijanski kralj se je včeraj ob 3. uri pop. po železnici odpeljal s Petrovega dvora. Pri odhodu so bili navzoči car Nikolaj, veliki knezi, ministri in mnogo generalov.

London, 18. julija. Kraljevo zdravje je vedno bolje. Rana je zaceljena. Kralj se vrne 18. avgusta, torej en dan pred kronanja, v London.

London, 18. jul. Včeraj je Balfour prvič predsedoval ministerskemu svetu. Navzoč je bil tudi Chamberlain. Brodovje se povodom kraljevega kronanja povrne v Spithead. Oblasti v Portsmouthu so dobile povelje, da pripravijo razsvetljavo. Pričakuje se tudi tuje brodovje.

Pariz, 18. julija. (C. B.) Listi poročajo, da bode Loubet pri svojem povratku iz Algira prišel na laško ozemlje, kjer se bode sešel z laškim kraljem. Laški kralj bo Loubetu obisk vrnil v Parizu.

Sanzibar, 18. jul. (C. B.) Sultan je po noči umrl.

Umrli so:

12. julija. Alojzij Kosirnik, kurilčev sin, 1¹/₂ mes., Tržaška cesta 24, življenjske slabosti.
13. julija. Ivan Fon, sodarski pomočnik, 36 let, se je na Gradu obesil.
14. julija. Boštjan Hribernik, umirovljeni čuvaj, 71 let, Martinova cesta 18, ostarelosti. — Cecilja Kalista Krainer, usmiljenka, 41 let, Radeckega cesta 11, jetika. — Fran Vovk, zasebnik, 75 let, Dunajska cesta 17, Marasmus carcinoma ventriculi. — Marija Bukovec, usmiljenka, 23 let, Radeckega cesta 11, jetika.
15. julija. Angela Škraba, posestnikova hči, 2¹/₂ leta, Črna vas 44, jetika.
16. julija. Valerija Stopoinig, narednikova hči, 11 mes., Dolenjska cesta 46, božjast.
17. julija. Rozalija Andlovič, mizarjeva hči, 3¹/₂ leta, Cerkvene ulice 21, jetika, dušljivi kašelj.

V bolnišnicah:

10. julija. Katarina Seliskar, posestnica, 61 let, pljučna tuberkuloza
14. Franja Buda, tovarn delavka, 25 let, Peritonitis. — Mihael Fegler, posestnik, 29 let, Gen. graena intestus.

V hiralnici:

12. julija. Meta Zorman, delavka 62 let, ostarelost. — Ivan Jerše, gostič, 86 let, Dementia et Marasmus senilis.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Paljevina v 24 urah v mm.
17. 9 zveč.	732.4	22.8	sl. jvzh.	del. jasno	
18. 7. zjutr.	735.0	19.4	sl. sever	oblač.	2.5
18. 2. popol.	734.5	26.7	sl. jvzh.	pol obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 22.8°, normale: 19.8°.

Dunajska borza

dné 18. julija.

Skupni državni dolg v notah	101.75
Skupni državni dolg v srebru	101.65
Avstrijska zlata renta 4%	121.50
Avstrijska kronska renta 4%	59.75
Ogerska zlata renta 4%	121.50
Ogerska kronska renta 4%	97.90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1597.—
Kreditne delnice, 160 gl.	650.10
London vista	239.80
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem drž. velj.	117.10
20 mark	23.40
20 frankov (napoleonador)	19.06
Italijanski bankovci	94.20
C. kr. cekini	11.25



858 1-1

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrl iskreno ljubljeni soprog, sin, brat, svak, stric, gospod

JOSIP MAYER

izprašani kancelijski praktikant

danes ob pol 2. uri popoldne po dolgotrajnem bolehanju, večkrat previden s svetimi zakramenti za umirajoče.

Pogreb predragega ranjkega pojde v nedeljo, dne 20. t. m., popoldne ob 6. uri iz šolskega poslopja pri Dev. M. v Polju na župnijsko pokopališče.

Svete maše zadušnice se bodo brale v župnijski cerkvi pri D. M. v Polju.

Blagega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin.

Dev. Mar. v Polju, dne 18. julija 1902.

Žalujejoči ostali.

Mesto posebnega obvestila.

Zahvala. 855 (1-1)

Še enkrat kličem predragim družabnicam »Krščanske ženske zveze« v Ljubljani srčni z »Bogom«! Ob enem si dovolim zelo cenjenim odborovim damam za ljubeznivo poslovlje, prekrasni mi darovani sopek, posebno pa še cenjeni gospici A maliji Povšetovi za njene mile mi v slovo govorene, toliko ginljive besede, izreči svojo najsrčnejšo zahvalo.

Z najodličnejšim spoštovanjem

vdana

Marija Druškovič.

Partija boljšega manufakturnega blaga

(večinoma za močste obleke v približni vrednosti 4000 K je za nizko ceno na prodaj. Pojasnila daje in sprejema porudbe g. Ivan Pintar v Ljubljani, Soteska št. 10, in sicer do 23. julija t. l. 857 (3-1)

Gričar & Mejač

uljudno naznanjata, da ostane prodajalna do 15. septembra t. l. ob nedeljah in praznikih zaprta. 792 (12-3)

Laki za kočije, podstavke in razkrojljivi laki

tvrdke W. Harland in sin v Londonu so izmed vseh lakov, kar se jih izdeluje na Angleškem, priznana najboljši, ker se hitro suše ob vsakem letnem času in dajo izredno krasen lesk. Ti laki so najtrpežnejši in ne povzročajo niti marog, niti ne postanejo blede. Dobé se po tovarniški ceni pri tvrski BRATA EBERL v Ljubljani, Francišanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 9 11-3

Koledar

katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani za l. 1902
z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 solarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v »Katoliški Bukvarni« krasno vezan 2 K 30 h, po pošti pošiljan 10 h. več.

126 26-21

Umetnijski zavod za slikanje na steklo B. ŠKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti: cerkvena okna različne izvršitve, Ceniki in strokovni svet brezplačno. Osemkrat odlikovan s prvimi darili

DR. Vladimir Ravnihar

posluje kot

kazenski zagovornik

na Miklošičevi cesti šte. 26 v pisarni advokata dr. Josip Furlana.

853 3-2

Janez Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 17

priporočata:

šivalne stroje,

kolesa,

glasbene stroje,

pisalne stroje,

blagajne varne pred ognjem,

zastopstvo F. Wertheim in Co. Dunaj.



810 (6-2)